

[Aage Fogh.]

Nu ved jeg godt, der er mange, der vil sige, at det ingen interesse har i forbindelse med realkrediten, for der er ingen mulighed for at omsætte en obligation, der har konjunkturbestemt rente. Nej, det er rigtigt, men der vil meget vel være mulighed for at gennemføre et system, hvorefter landmanden betaler konjunkturbestemte renter, medens obligationsejeren hæver fast rente. Forslag herom har tidligere været udarbejdet og vil let kunne udarbejdes påny. Jeg tror, at hvis vi f. eks. i dag havde en effektiv rente indenfor landbrugets kreditinstitutioner på 6 pct., ville salgsprisen eller handelsprisen på ejendommen falde væsentligt, og omvendt tror jeg, at en rente på 2 pct. i dårlige tider ville medføre, at et fald i priserne ikke blev så voldsomt, altså en udligning afgjort til fordel for det arbejdende landbrug.

Jeg havde haft lyst til at fremsætte flere bemærkninger, men på grund af det fremrykkede tidspunkt skal jeg indskrænke mig hertil og anbefale det høje ting at vedtage vort forslag til beslutning, som forhåbentlig vil medføre, at vi gennem nedsettelse af en kommission kan nå til et resultat til gavn for erhvervslivet.

Indenrigs- og boligministeren (Aksel Møller): Som den minister, under hvem realkrediten hører, er det faldet i min lod at svare på den ærede ordfører for forslagsstillerne, hr. Aage Foghs bemærkninger og give udtryk for regeringens stilling til selve det forslag, man har fremsat.

Jeg vil gerne i den anledning først gøre opmærksom på, at regeringen gennem lang tid har interesseret sig for spørgsmålet om realkreditens stilling og opgaver indenfor dansk økonomi i dag. Det er, som det ærede medlem har sagt, ganske rigtigt, at der er sket en væsentlig forskydning, idet disse realkreditinstitutioner for tiden ikke opfylder det formål fuldtud, som de i tidligere tid opfyldte. Jeg skal også i anledning af det fremrykkede tidspunkt nøjes med at gøre nogle ganske få bemærkninger om selve sagen.

De vanskeligheder, som udviklingen har fremkaldt, berører ikke blot de unges erhvervelse af egen bedrift i landbruget, men gør sig gældende næsten overalt i samfundet, også når der er tale om investering i nybyggeri eller ved modernisering

og rationalisering af eksisterende landbrug. Det ser for mig ud, som om forslagsstillerne i første række har vendt deres opmærksomhed mod den opgave at tilvejebringe finansieringsforhold, som kan lette ejerskifte ved de mindre og middelstore landbrug i tilfælde, hvor, som det hedder, et naturligt generationsskifte vanskeliggøres på grund af sælgers og købers kapitalforhold. At undersøge denne tanke, der ligger i forslaget, nærmere, er naturligvis ikke upåkrævet. Landbrugsejendommenes handelsværdi er fra 1939 op til i dag undergået en stærk stigning, ca. 125 pct. I den samme periode er den samlede prioritetsgæld kun steget med 21 pct. Medens den i 1939 udgjorde 56 pct. af landbrugskapitalens handelsværdi, var tallet i 1951 faldet til ca. 30 pct. Den relative formindskelse af prioritetsgælden, som er sket i den forløbne tid, må dog ikke blot betragtes udfradren synsvinkel, at det er finansieringsmulighederne, der svigter, men er i mange tilfælde snarere resultatet af en stærkt gunstig økonomisk udvikling.

Overfor den kritik, som i de senere år har været rejst mod realkreditinstitutionernes udlånspolitik, har disse institutioner — og jeg forstod, at det ærede medlem hr. Aage Fogh fandt det meget forståeligt — henvist til, at det ville være uforsvarligt at lægge alene de nugældende høje priser til grund for udlån. Det ærede medlem gjorde nogle bemærkninger, der gik ud på, at han i hvert fald for sit vedkommende ikke regnede med et så dybtgående prisfald, at det kunne motivere den tilbageholdenhed, som institutionerne hidtil har vist under denne opgangskonjunktur. Jeg er enig med det ærede medlem i, at det — såvidt man kan se — forholder sig således, at ingen vil forsøge at gentage den økonomiske politik, som blev ført i 1920'erne; men selvom man ikke slår ind på en almindelig deflationspolitik, må man på den anden side indrømme, at et prisfald af en vis størrelse utvivlsomt ligger indenfor mulighedernes grænse, og kommer prisfaldet, er der heri en undskyldning for den tilbageholdende linie, der har været fulgt af disse realkreditinstitutioner.

Alle disse argumenter, hvormed jeg her har besvaret det ærede medlem hr. Aage Foghs betragtninger, taler naturligt for at søge en forbedring af finansieringsforholdene. Jeg har under en tidligere debat i